

Çocuğa isim vermek ve değiştirmek

Kâmil bey: “Çocuğumun adını Cemre koymuştum. Daha sonra bir kitapta anlamının ateş olduğunu öğrendim. Bu ismi koyarken, baharın müjdecisi anlamında, bolluk ve bereket mânâsını düşünerek koymuştum. Türkçe sözlüklerde baharın müjdecisi olarak yer almakta. Bu durumda ne yapmalıyım? Çocuğumun ismini değiştirmeli miyim?”

Güzel isim koymayı tavsiye eden Peygamber Efendimiz’in (asm) kötü anlamlı veya yanlış anlaşılabilir isimleri daha güzelleriyle değiştirdiği doğrudur. Meselâ; Harb, Savaş, Acı, Yesâr (sal), Hazn (zor), Asram (kesen), Afire (çorak arazi), Benû Zinye (zinâ oğulları), Őeytan isimlerini anlamsız ve çirkin bularak; Melikü’l-Emlâk (Meliklerin Meliki) isminin Allah’ın gazabını çekeceğini haber vererek—çünkü Allah’tan başka meliklerin Meliki yoktur—; Rebâh (kâr), Necih (kurtulmuş), Bereket isimlerini yanlış anlamaya müsâit bularak, çocuklara verilmesini tavsiye etmemiştir. Meselâ, “Bereket orada mı?” diye sorulduğunda, “Bereket yok!” denirse yanlış anlaşılır.

Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm) bunlardan “Harb” ismini “Selm” (barış) adıyla, “Hazn” adını “Sehl” (kolay) adıyla, “Asram” adını “Zür’a” (eken) adıyla, “Benû Zinye” adını “Benû Reşde” (dürüst oğulları) adıyla değiştirmiştir.¹

Üstad Bedüzzaman da sâdık talebesi Zübeyir Gündüzalp ağabeyin; “Zîver” olan ve “süs, ziynet ve bezek” anlamlarına gelen ismini, “yazılmış kitapçık ve risâle” mânâsında bulunan “Zübeyir” adı ile değiştirmiş ve böylece “ismi daha iyisiyle değiştirme” sünnetini ihyâ etmiştir. (Bilindiği gibi Zübeyir ismi, “yazılı levhâ, mektup ve kitap” mânâsında olan ve Hazret-i Dâvûd’a (as) inen mukaddes kitabın adı olan “Zebur” ismi ile aynı kökü paylaşmaktadır.)

Demek oluyor ki, ilk bakışta yanlış anlaşılabilir veya kötü mânâlar çağrıştıran isimleri daha güzelleriyle değiştirmek sünnet bulunmaktadır.

Fakat bu konuyu evham ve vesvese haline getirmeye lüzum yoktur. İsimlerimizin veya çocuklarımıza koyduğumuz isimlerin mânâları açıktan böyle bir mahzur taşımiyorsa, yani kötüye veya kötülüğe delâlet eden bir mânâ taşımiyorsa ve Allah’ın gazabını çekecek aksi bir mânâyı da ifâde etmiyorsa değiştirmemize gerek yoktur.

Cemre’nin Arapça’da “sıcak ateş ve köz” demek olduğu doğrudur. Fakat Türkçe’de kışın soğuk günlerinden sonra sıcak günlerin habercisi ve baharın müjdecisi

mânâlarında kullanılmıştır. Cemre isminin Arapçası her ne kadar “ateş” demek olsa da; bunu anlamsız görmek, Allah’ın gazabını çekeceğini söylemek ya da yanlış anlaşılabilirliğini ifâde etmek zordur. Yani bu adı kullanmakta çirkinlik bulunmadığı gibi, sünnete aykırı bir durum da söz konusu değildir.

Dipnot:

1- Taç, 5/815- 836;

2- Necm Sûresi, 53/39;

3- Taberî, 3/174.